

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY.410.018.07.2016

P/16/092

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/16/092 – Funkcjonowanie świetlic szkolnych	
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy	
<i>Kontroler</i>	Karol Gromotka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LBY/75/2016 z dnia 4 października 2016 r.	(dowód: akta kontroli str. 2-3)
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Jana Pawła II w Koronowie, ul. Dworcowa 48, 86-010 Koronowo ¹	
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Zbigniew Głogowski, Dyrektor Szkoły ²	(dowód: akta kontroli str. 4)

II. Ocena kontrolowanej działalności³

Ocena ogólna

W okresie objętym kontrolą⁴ Dyrektor Szkoły zapewnił prawidłowe funkcjonowanie świetlicy szkolnej. Dla właściwej realizacji zadań opracowano i wdrożono niezbędne dokumenty, tj. Statut Szkoły i Regulamin świetlicy oraz plany pracy dydaktyczno-wychowawczej.

W Szkole opracowano i przestrzegano szczegółowych procedur bezpieczeństwa uczniów zapisanych do świetlicy, w tym przekazywania przez nauczycieli opieki nad uczniami. Nie stwierdzono przekroczenia dozwolonej liczby 25 uczniów świetlicy pozostających pod opieką jednego nauczyciela.

Szkoła diagnozowała potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz zainteresowania uczniów, ale na tej podstawie nie utworzyła grup wychowawczych. Opracowywano takie same plany zajęć świetlicowych dla wszystkich uczniów, jednak forma ich realizacji była zróżnicowana. Pomieszczenia świetlicy oraz jej wyposażenie umożliwiały prowadzenie różnych zajęć, uwzględniających potrzeby edukacyjne i rozwojowe uczniów.

Dyrektor właściwie sprawował nadzór nad działalnością świetlicy poprzez kontrole dokumentacji i obserwacje zajęć, wykorzystując ustalenia do poprawy funkcjonowania świetlicy.

Stwierdzone w toku kontroli nieprawidłowości dotyczyły nieprzestrzegania procedur przyjmowania dzieci do świetlicy szkolnej (przyjmowanie dzieci bez sporządzenia karty zgłoszenia). Nieprawidłowo ujmowano, w klasyfikacji budżetowej, wydatki rzeczowe na funkcjonowanie świetlicy. W dziennikach zajęć świetlicowych

¹ Zwana dalej: „Szkołą”.

² Zwany dalej: „Dyrektorem”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową.

⁴ Od 1 września 2014 r. - do czasu zakończenia czynności kontrolnych, tj. do 30 listopada 2016 roku.

brakowało planów pracy oraz informacji o obecności uczniów na poszczególnych godzinach zajęć.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Organizacja zajęć świetlicowych

Opis stanu faktycznego

1.1. Do Szkoły uczęszczało (stan na 30 września):

- w roku szkolnym 2014/2015 – 886 uczniów, w tym klas 1-3 – 455;
- w roku szkolnym 2015/2016 – 947 uczniów, w tym klas 1-3 – 531;
- w roku szkolnym 2016/2017 – 903 uczniów, w tym klas 1-3 – 431.

Liczba uczniów dowożonych wynosiła odpowiednio: 226; 200 i 217, w tym z klas IV-VI: 80; 96; 94 i 94.

W całym okresie objętym kontrolą dla wychowawców świetlicy ustalono 3 etaty, na których zatrudniano 3; 3 i 5 osób.

Liczba uczniów zapisanych do świetlicy wynosiła:

- w roku szkolnym 2014/2015 – 260, w tym klas 1-3 – 153;
- w roku szkolnym 2015/2016 – 233, w tym klas 1-3 – 125;
- w roku szkolnym 2016/2017 – 219, w tym klas 1-3 – 121.

Liczba utworzonych grup wychowawczych, opisanych w dziennikach elektronicznych, wynosiła:

- w roku szkolnym 2014/2015 – 13;
- w roku szkolnym 2015/2016 – 12;
- w roku szkolnym 2016/2017 – 11.

Liczba uczniów grupy w dziennikach wynosiła od 12 do 34.

Szkoła pracowała w systemie wielozmianowym.

W wyżej wymienionych latach świetlica była otwarta odpowiednio w następujących godzinach: od 7:00 do 16:45 ; od 07:00 do 17:00 i od 06:30 do 16:45. W każdym roku szkolnym objętym kontrolą zajęcia szkolne rozpoczynały się o godz. 08:00, a kończyły o godz. 16:10. Zajęcia świetlicowe nie kończyły się przed godzinami odjazdów autokaru.

W latach objętych kontrolą do Dyrektora Szkoły nie wpłynęła żadna skarga dotycząca funkcjonowania świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 5; 314-316; 331-336)

1.2. Organizacja funkcjonowania świetlicy szkolnej

1.2.1. Funkcjonowanie świetlicy szkolnej zostało opisane w § 14 Statutu Szkoły oraz w Regulaminie świetlicy szkolnej⁵, w którym m.in. podano, że:

- uczniowie mogą korzystać z opieki w świetlicach w godzinach od 7:00 do 16:30 w roku szkolnym 2013/2014, od 7:00 do 16:45 w roku szkolnym 2014/2015, od 7:00 do 17:00 w roku szkolnym 2015/2016; w roku szkolnym 2016/2017 świetlica czynna była od 6:30 do 16:45;
- świetlica realizuje swoje zadania według rocznej organizacji pracy opiekuńczo-wychowawczej świetlicy;
- zajęcia świetlicowe organizuje się w ciągu całego dnia, z uwzględnieniem potrzeb edukacyjnych oraz rozwojowych dzieci i młodzieży, a także ich możliwości psychofizycznych;
- w świetlicy uczniowie mogą odrabiać lekcje;

⁵ Wprowadzony do stosowania zarządzeniem nr 3/2016-2017 z dnia 3 października 2016 r., poprzedni regulamin świetlicy szkolnej wprowadzony zarządzeniem Dyrektora nr 2/2012/2013 z dnia 4 września 2012 r.

- zajęcia świetlicowe mogą odbywać się w innym pomieszczeniu, na boisku szkolnym lub placu zabaw, szczególnie w sytuacjach, gdy pozwalają na to warunki pogodowe;
- grupa świetlicowa może liczyć maksymalnie 25 uczniów;
- uczniowie, przebywający w Świetlicy zobowiązani są do przestrzegania *Kontraktu świetlicowego*⁶.

W Szkole opracowano *Procedury zapewnienia bezpiecznego pobytu uczniów w Szkole*. Zasady ujęte były w odrębnym dokumencie, które określały m.in. procedurę przyprowadzania i odprowadzania na lekcje dzieci uczęszczających do świetlicy, procedurę przyprowadzania i odbierania dzieci ze świetlicy szkolnej przez rodziców⁷.

(dowód: akta kontroli str. 14-24; 496-511)

Statut Szkoły oraz regulamin świetlicy szkolnej nie określały terminu sporządzenia planu pracy świetlicy i formy jego zatwierdzenia. Zgodnie z postanowieniami regulaminu świetlicy szkolnej roczne plany pracy na lata 2013-2017 opracowywali wychowawcy świetlicy. Od roku szkolnego 2015/2016 opracowywano także dzienny i tygodniowy rozkład zajęć świetlicowych dla wszystkich grup świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 13-24; 64-128)

W sprawie braku szczegółowych zasad i procedur opracowywania i zatwierdzania planów pracy świetlicy szkolnej Dyrektor wyjaśnił, że: *Plan pracy świetlicy szkolnej, podobnie jak i inne plany, opracowywany jest przez zespół zainteresowanych nauczycieli. Zespół jest powoływany przez radę pedagogiczną i Radzie przedstawia efekty swojej pracy. W naszej szkole nie określono szczegółowych zasad i procedur dotyczących opracowania i zatwierdzania planów, gdyż do tej pory nie widzieliśmy takiej potrzeby. W najbliższym czasie zamierzamy opracować wspomniane procedury.*

(dowód: akta kontroli str. 593-595)

1.2.2. W regulaminie świetlicy określono procedury zgłaszania i przyjmowania uczniów do świetlicy. Przyjęcia uczniów do świetlicy dokonywano na podstawie pisemnego zgłoszenia rodziców (opiekunów) dziecka – karty zgłoszenia do świetlicy szkolnej, której wzór załączono do regulaminu.

W latach objętych kontrolą wpłynęła następująca liczba wniosków (do dnia 30 września):

- w roku szkolnym 2014/2015 – 276;
- w roku szkolnym 2015/2016 – 233;
- w roku szkolnym 2016/2017 – 219.

Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie.

(dowód: akta kontroli str. 38-40; 164-225)

Badaniem objęto 10 kart zgłoszenia dziecka do świetlicy z lat szkolnych 2014/2016. Ustalono, że po zebraniu wniosków na dany rok szkolny Dyrektor Szkoły powoływał zespół do ich rozpatrzenia. Z prac zespołu sporządzano protokół. W karcie zgłoszenia dziecka do świetlicy szkolnej w punkcie czwartym – dodatkowe informacje o dziecku - wymagano podania informacji o problemach zdrowotnych dziecka. W badanej próbie jeden wniosek zawierał informacje o chorobach, na które cierpiało dziecko.

⁶ <https://sp2koronowo.edupage.org/files/Kontrakt-swietlica.pdf> [dostęp: 18 stycznia 2017 r.]

⁷ <https://sp2koronowo.edupage.org/files/Procedury.pdf> [dostęp: 18 stycznia 2017 r.]

Od roku szkolnego 2015/2016 rodzice we wnioskach mogli podać dodatkowe informacje o dziecku dotyczące jego zainteresowań i uzdolnień. W badanej próbie w jednym wniosku takie informacje się znalazły.

Procedura przyjmowania dzieci do świetlicy była zgodna z określoną w regulaminie świetlicy.

(dowód: akta kontroli str. 13-24; 41-63)

Szkoła przeprowadziła badanie sondażowe rodziców i uczniów w maju 2015 r. Badanie przeprowadzono w formie ankiet, w których zawarto pytania w celu określenia oczekiwań w zakresie opieki świetlicowej.

W ankietach wzięło udział 60 uczniów i 60 rodziców. Respondenci przeprowadzonych badań wskazywali m.in., że świetlica powinna funkcjonować od godz. 6:00 do 16:30 (40%) oraz że w czasie zajęć świetlicowych dzieci powinny odrabiać zadania domowe (52%). Większość rodziców (90%) nie miała zastrzeżeń do organizacji i funkcjonowania świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 27-37)

1.3. Od roku szkolnego 2013/2014 liczba tworzonych grup była zbliżona (11-13). W każdym roku szkolnym objętym kontrolą grupy świetlicowe tworzone ze względu na kierunek dojazdu dzieci do Szkoły.

Plany pracy świetlicy szkolnej opracowywali wychowawcy świetlicy sprawujący opiekę nad dziećmi. Plany pracy na pozostałe lata szkolne były takie same, jednak forma ich realizacji była zróżnicowana.

(dowód: akta kontroli str. 5; 64-128; 314-316; 331-336)

Treść planów nie uwzględniała różnic wiekowych uczniów i była taka sama w roku szkolnym 2016/2017, jak w poprzednich latach objętych kontrolą.

W planach nie określono wskaźników, pozwalających stwierdzić, które cele zawarte w planie zostały zrealizowane, a spodziewane rezultaty osiągnięte.

(dowód: akta kontroli str. 64-128)

W sprawie braku wskaźników, Dyrektor podał że: *Realizacja planów pracy przedstawiana jest na posiedzeniach rady pedagogicznej w formie sprawozdań za I semestr roku szkolnego oraz końcoworocznej. Obecnie pracujemy nad wprowadzeniem wskaźników, które pozwolą określić stopień zrealizowania przyjętych planów. Zamierzamy je wprowadzić od II semestru bieżącego roku szkolnego.*

(dowód: akta kontroli str. 317-321; 329-330; 593-595)

1.4. W latach szkolnych 2011-2017 Szkoła zatrudniała od trzech do sześciu wychowawców świetlicy⁸:

- w roku szkolnym 2011/2012 – trzech na pełen etat;
- w roku szkolnym 2012/2013 – sześciu, w tym jednego na pełen etat i pięciu na część etatu;
- w roku szkolnym 2013/2014 – czterech, w tym dwóch na pełen etat i dwóch na część etatu;
- w roku szkolnym 2014/2015 i 2015/2016 – trzech na pełen etat;
- w roku szkolnym 2016/2017 – czterech, w tym dwóch na pełen etat i dwóch na część etatu.

⁸ Pięciu wychowawców pracowało jeden rok, czterech dwa lata, dwóch trzy lata, jeden pięć lat.

Zatrudnieni w tym okresie wychowawcy, posiadali staż pracy pedagogicznej od 0 do 34 lat. Wszyscy mieli wykształcenie magisterskie pedagogiczne.

(dowód: akta kontroli str. 6; 26)

Opiekę nad uczniami przebywającymi w świetlicy szkolnej sprawowali tylko wychowawcy świetlicy.

W każdym z badanych lat szkolnych Szkoła zatrudniała jedną osobę na stanowisku asystenta wychowawcy w świetlicy w wymiarze 40 godzin tygodniowo (od poniedziałku do piątku). Osoby te posiadały kwalifikacje pedagogiczne⁹.

(dowód: akta kontroli str. 7-8)

W wybranym do badania miesiącu – kwiecień 2016 r. – przez wszystkie 210 godzin, kiedy świetlica była czynna (21 dni x 10 godz.), zajęcia świetlicowe prowadzili wychowawcy świetlicy w wymiarze 333 godzin.

(dowód: akta kontroli str. 9)

Szkoła w świetlicy nie organizowała dzieciom nauki języka obcego nowożytnego.

(dowód: akta kontroli str. 64-128)

W powyższej sprawie Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że: *Przy planowaniu i organizacji zajęć świetlicowych nie uwzględniono prowadzenia zajęć z języka obcego nowożytnego, gdyż ani uczniowie, ani rodzice nie zgłaszali takiego zapotrzebowania. Potrzeba taka nie wynikała także z przeprowadzanych wśród uczniów ankiet. Ponadto nasi uczniowie mogą uczestniczyć w zajęciach dodatkowych organizowanych na terenie szkoły przez nauczycieli anglistów w ramach zajęć pozalekcyjnych. Jeżeli pojawi się taka potrzeba jesteśmy w stanie zorganizować takie zajęcia również w świetlicy szkolnej.*

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

1.5. Zajęcia świetlicowe odbywały się w dwóch pomieszczeniach Szkoły. W pierwszej z sal - nr 13 o pow. 64,4 m² - odbywały się zajęcia dla klas IV-VI. W drugiej z sal - nr 101 o pow. 63,9 m² - odbywały się zajęcia dla klas I-III. Zajęcia odbywały się również na sali gimnastycznej, boisku szkolnym, szkolnym placu zabaw.

W sali nr 101 były wyodrębnione następujące strefy: „porządkowa” o pow. 2,5 m², „kręgu” o pow. 6,1 m², „zabawy” o pow. 7,9 m², „nauki, gier i zabaw stolikowych” o pow. 44,0 m², „wystawy” o pow. 11,4 m², „nauczyciela” o pow. 3,4 m².

Analogicznie w sali nr 13: „porządkowa” o pow. 2,7 m², „zabawy” o pow. 8,2 m², „nauki, gier i zabaw stolikowych” o pow. 47,3 m², „wystawy” o pow. 8,4 m², „nauczyciela” o pow. 6,2 m².

W sali nr 101 na wyposażeniu znajdowały się meble rozmiar 3 (pięć stolików wys. blatu 58 cm i 10 krzeseł o wys. siedziska 34 cm) i rozmiar 4 (dziewięć stolików wys. blatu 64 cm i 20 krzeseł o wys. siedziska 38 cm), natomiast w sali nr 13 meble rozmiar 6 (15 stolików wys. blatu 76 cm i 31 krzeseł o wys. siedziska 46 cm).

Krzeseła i stoliki nie posiadały regulacji ich wysokości. W wejściach do sal nie było progów. Corocznie dokonywano przeglądu w zakresie zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków nauki.

W Szkole nie wykorzystywano dodatkowych pomieszczeń do prowadzenia zajęć świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 339-389)

⁹ Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, resocjalizacja.

1.6. Finansowanie świetlic

1.6.1. W latach 2014-2016 środki finansowe na prowadzenie świetlicy, ujęte w propozycjach planów finansowych, wynosiły odpowiednio: 161,9 tys. zł; 176,5 tys. zł i 204,6 tys. zł. Organ prowadzący w latach 2014 i 2016 zatwierdził plany w tych samych kwotach, w 2015 r. skorygował projekt o 2,9 tys. zł (1,6%). Szkoła klasyfikowała wydatki związane z funkcjonowaniem świetlicy do rozdziału 85401 klasyfikacji budżetowej „Świetlice szkolne”.

W odniesieniu do planowanych wydatków Szkoły, które w kolejnych latach wynosiły: 5 833,0 tys. zł; 6 573,9 tys. zł i 6 711,9 tys. zł, wydatki związane z funkcjonowaniem świetlicy stanowiły odpowiednio 2,8%; 2,7% i 3,1%. Plany finansowe po zmianach, zatwierdzone przez organ prowadzący określały wydatki Szkoły na poziomie: 5 887,5 tys. zł; 6 449,5 tys. zł i 6 705,8 tys. zł, w tym wydatki na funkcjonowanie świetlicy odpowiednio: 153,2 tys. zł, 174,3 tys. zł i 205,3 tys. zł.

Wykonanie planów finansowych Szkoły w poszczególnych latach 2014-2016 (do 30 września) zamknięto kwotami: 5 825,8 tys. zł (w tym wydatki na świetlicę 151,4 tys. zł), 6 274,5 tys. zł (164,3 tys. zł) i 6 705,86 tys. zł (142,3 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 130-131)

1.6.2. W sprawie podstaw określenia finansowych potrzeb świetlicy Dyrektor Szkoły podał, że występując o środki finansowe brał pod uwagę przede wszystkim przewidywaną liczbę potencjalnych wychowanków świetlicy z uwzględnieniem przewidywanej liczby dzieci uprawnionych do dowożenia. Uwzględnił również plan zajęć lekcyjnych, ilość grup świetlicowych oraz ilość etatów wychowawców. Przy planowaniu brano też pod uwagę zakup materiałów i pomocy dydaktycznych zgodnie z zapotrzebowaniem pracowników świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

1.6.3. W okresie objętym kontrolą wydatki na funkcjonowanie świetlicy szkolnej wyniosły 458,0 tys. zł i zostały w całości sfinansowane z budżetu Szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 132)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W roku szkolnym 2016/2017 do świetlicy uczęszczało 43 uczniów bez złożenia przez rodziców wymaganego pisemnego zgłoszenia, co stanowiło naruszenie postanowień regulaminu świetlicy szkolnej – Założenia organizacyjne ust. 2.

(dowód: akta kontroli str. 13-24; 207-225; 314-316)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że świetlica w Szkole w dużym stopniu obejmuje opieką dzieci dowożone, dlatego też każdego roku w sierpniu powstaje wykaz uczniów uprawnionych do dowożenia. Nie wszyscy uprawnieni korzystają jednak z tego przywileju (część dzieci dowożona jest do szkoły przez rodziców). Trwa to niekiedy dwa, trzy miesiące, w szczególności jeżeli chodzi o dzieci najmłodsze, czyli z klas I-III. Wychowawcy świetlicy wpisali do dzienników dzieci uprawnione do dowożenia zakładając, że będą one korzystać z zajęć świetlicowych. Często zdarza się, że Rodzice składają kartę przyjęcia dziecka do świetlicy w sierpniu nie znając jeszcze planu lekcji i harmonogramu dowożenia dzieci do szkoły. W pierwszych tygodniach roku szkolnego decydują, że dziecko czasowo lub na stałe nie będzie korzystało ze świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

Należy wskazać, że Szkoła zobowiązana jest do przestrzegania przyjętych procedur, w tym przypadku dotyczących przyjmowania uczniów do świetlicy szkolnej.

2. W wydatkach Szkoły w latach 2014-2015 w rozdziale 85401 (świetlice szkolne) nie ujęto wydatków rzeczowych na jej funkcjonowanie. Było to niezgodne z art. 39 ust. 1 ustawy o finansach publicznych¹⁰, który stanowił m.in., że wydatki publiczne klasyfikuje się według działów i rozdziałów określających rodzaj działalności.

Zgodnie z załącznikiem 2 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych¹¹, wydatki związane z funkcjonowaniem świetlic klasyfikuje się do działu 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza, rozdziału 85401 - świetlice szkolne. Natomiast zgodnie z załącznikiem 4 do ww. rozporządzenia wydatki na: - zakup materiałów i wyposażenia ujmuje się w paragrafie 421, a na zakup środków dydaktycznych i książek w paragrafie 424.

(dowód: akta kontroli str. 129-132; 427-444)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że środki na materiały i wyposażenie świetlicy zagwarantowane są w ramach wydatków rzeczowych Szkoły. Takie rozwiązanie przyjęto we wszystkich szkołach prowadzonych przez Gminę Koronowo.

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

Ocena częstkowa

Sposób organizacji zajęć świetlicowych pozwalał na właściwą opiekę nad uczniami. Szkoła określiła zasady odpowiedzialności za bezpieczeństwo uczestników zajęć świetlicowych; zasady informowania i usprawiedliwiania nieobecności dziecka na zajęciach świetlicowych; zasady przyjmowania na zajęcia i odbierania uczniów po zajęciach świetlicowych; badała oczekiwania rodziców związane z zajęciami świetlicowymi; posiadała odpowiednie właściwe warunki lokalowe do prowadzenia zajęć świetlicowych.

Jako nieprawidłowe oceniono przyjęcie 43 uczniów bez złożenia przez rodziców wymaganego zgłoszenia, jak również ujmowanie w wydatkach Szkoły, wydatków rzeczowych na funkcjonowanie świetlicy.

Opis stanu
faktycznego

2. Uwzględnianie podczas zajęć świetlicowych potrzeb edukacyjnych i rozwojowych uczniów

2.1. Realizacja zajęć świetlicowych uwzględniających potrzeby edukacyjne i rozwojowe uczniów.

2.1.1. W sprawie interpretacji pojęcia „grupa wychowawcza” Dyrektor podał, że: *Grupa wychowawcza to zespół uczniów, którym należy zapewnić opiekę w szkole ze względu na szczególne okoliczności, tj. czas pracy rodziców, organizację zajęć oraz dowozów uczniów.*

(dowód: akta kontroli str. 593-595)

2.1.2. W Szkole diagnozowanie potrzeb uczniów, rozpoznawanie ich zainteresowań odbywało się na podstawie składanych wniosków o przyjęcie dziecka do świetlicy szkolnej.

Dyrektor szkoły wyjaśnił, że liczne zajęcia dodatkowe w Szkole uwzględniają zainteresowania uczniów. Zajęcia te organizowane są zgodnie z ich zapotrzebowaniem, zgłaszane są przez rodziców na zebraniach klasowych.

¹⁰ Dz. U. z 2016 r., poz. 1870, ze zm.

¹¹ Dz. U. z 2014 r. poz. 1053, ze zm.

Każdego roku nauczyciele proponują uczniom szereg zajęć dodatkowych zarówno rozwijających ich zainteresowania jak i wyrównujących braki dydaktyczne.

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

2.1.3. Kryterium tworzenia wszystkich grup świetlicowych był kierunek dojazdu dzieci do szkoły.

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

2.1.4. Szkoła opracowywała ogólne, roczne plany pracy świetlicy. Dokumentacja prowadzona w formie elektronicznej nie zawierała planu pracy grupy na dany rok szkolny, planu zajęć oraz adnotacji o obecności uczniów na poszczególnych godzinach zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 293-311; 512-562)

2.1.5. Badanie planu pracy na II półrocze roku szkolnego 2015/2016 dla wybranych dwóch grup wychowawczych (liczących 19 i 34 uczniów) wykazało, że zawierał on zajęcia uwzględniające potrzeby edukacyjne, potrzeby rozwojowe, możliwości psychofizyczne oraz rozwijające zainteresowania uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 394-399)

2.1.6. Realizacja programu zajęć świetlicowych.

Analiza realizacji zajęć świetlicowych dla tych samych dwóch grup wychowawczych w kwietniu roku szkolnego 2015/2016 wykazała, że plan pracy świetlicy był realizowany.

(dowód: akta kontroli str. 390-393)

Przy planowaniu zajęć świetlicowych nie uwzględniono zróżnicowania wiekowego uczniów (takie same plany obowiązywały dla wszystkich utworzonych grup wychowawczych).

(dowód: akta kontroli str. 64-128)

Dyrektor Szkoły wyjaśnił, że: *Rzeczywiście z formalnego punktu widzenia Plan pracy nie zawiera podziału treści w zależności od wieku członków grup świetlicowych. Przeprowadzane zajęcia mają jednakową tematykę, ale sposób prowadzenia zajęć, dobór metod i form pracy dostosowane są do możliwości dzieci i uwzględniają uczniów młodszych i starszych. Sądzę, że widać to także w zapisach tematów w dzienniku. Uczestniczyłem w obserwacji zajęć świetlicowych zarówno przeznaczonych dla dzieci klas I-III jak i starszych. Zapewniam, że treści tam prezentowane uwzględniały wiek dzieci. Zdaję sobie sprawę, że należy uwzględnić te treści już na etapie planowania. Należy uwidocznić je w planie pracy świetlicy z wyraźnym podziałem na I-III i IV-VI.*

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

2.2. Warunki lokalowe opisano w punkcie 1.6. niniejszego wystąpienia.

W pomieszczeniach świetlicowych uczniowie mieli do dyspozycji gry, puzzle, artykuły plastyczne, sprzęt sportowy (badminton, piłki, gumy do skakania, skakanki, szarfy gimnastyczne), urządzenia audiowizualne (komputer z głośnikami, radio, telewizor, odtwarzacz DVD, projektor), pomoce naukowe (tablica magnetyczna, książki, czasopisma) i inne.

(dowód: akta kontroli str. 5; 339-344; 353-389)

W wyniku kontroli doraźnej zleconej Kujawsko-Pomorskiemu Kuratorowi Oświaty stwierdzono, że wyposażenie świetlicy uwzględniało wiek uczestników, rodzaj prowadzonych zajęć, potrzeby i zainteresowania uczestników oddziału/grupy wychowawczej zajęć świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 452-466)

Przeprowadzone oględziny wykazały, że:

- w dniu 9 listopada 2016 r. do 11 grup świetlicowych zapisanych było 258 uczniów;
- w zajęciach świetlicowych uczestniczyło 119 uczniów (46,%);
- spośród 139 uczniów zapisanych do grup świetlicowych, a nieodnotowanych w czasie oględzin, 20 (8%) było nieobecnych w szkole, 38 (15,% w tym dniu tygodnia (wtorek) nie korzystało ze świetlicy, 42 (16,% było dowiezionych lub odwiezionych przez rodziców lub opiekunów, 26 (10,% przebywało w świetlicy poza czasem przeprowadzania czynności związanych z oględzinami, 10 (4%) wyjechało do domu bez skorzystania z zajęć świetlicowych, jeden został przeniesiony do innej szkoły, jeden samodzielnie poszedł do domu, jeden uczestniczył w zajęciach z psychologiem;
- w zajęciach świetlicowych uczestniczyło 20 uczniów nie zapisanych do grup świetlicowych;
- nie stwierdzono przypadku, aby pod opieką jednego wychowawcy przebywało więcej niż 25 uczniów;
- z ogólnej ilości 1000 godzin przebywania uczniów w Szkole na udział w lekcjach przypadało 798 godzin (79,8%), natomiast na zajęcia świetlicowe 202 godziny (20,2%);
- stosowano *Procedury zapewnienia bezpiecznego pobytu uczniów w Szkole*.

(dowód: akta kontroli str. 339-352; 504-511)

Kontrola K-PKO potwierdziła, że podczas zajęć prowadzonych przez jednego wychowawcę świetlicy nie przekraczała 25 uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 452-466)

2.4. Dzienniki zajęć prowadzone były wyłącznie w formie elektronicznej, na podstawie umowy z dnia 30 czerwca 2014 r. z licencjodawcą VULKAN Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu. Ich treść składała się ze strony tytułowej z określeniem grupy i wymienieniem wychowawców świetlicy, wykazu uczniów z danymi osobowymi, danych osobowych rodziców, informacji o realizacji programu nauczania, informacji o uczniach, ocen postępów edukacyjnych, wniosków do dalszej pracy, wykazu uczęszczania uczniów na zajęcia, planów pracy, obserwacji, planu zajęć.

(dowód: akta kontroli str. 143-156; 293-311; 512-592)

W sprawie oceny funkcjonalności prowadzenia dziennika zajęć w świetlicy szkolnej tylko w wersji elektronicznej Dyrektor Szkoły podał: *Uważam, że dziennik elektroniczny sprawdza się, wymaga jednak ciągłej modernizacji w celu poprawienia przejrzystości dokonywanych w nim zapisów. Wymaga systematycznej pracy i kontroli. Stanowi jednak narzędzie, które może być źródłem wielu informacji o wychowankach, pod warunkiem, że są one systematycznie wprowadzane i uzupełniane.*

(dowód: akta kontroli str. 317-321)

Oceny realizacji planów pracy świetlicy dokonywano za każde półrocze na posiedzeniach Rady Pedagogicznej Szkoły.

Protokoły posiedzeń RP nie zawierały szczegółowych informacji o tych ocenach i formułowanych ewentualnych wnioskach lub uwagach.

(dowód: akta kontroli str. 226-248; 317-321; 400-426)

W sprawie zmian w funkcjonowaniu świetlic szkolnych, z związku ze zmianą z dniem 4 czerwca 2014 r. art. 67 ustawy o systemie oświaty¹² Dyrektor podał, że jego zdaniem należy w pełni uwzględnić zindywidualizowanie oddziaływań wychowawczych, aby dać możliwość pełnego rozwoju każdemu dziecku. Zgodnie z zapisem rozporządzenia wymagane elementy należy uwzględnić już na etapie tworzenia grup wychowawczych w świetlicy. Poprzedzone to powinno być stosowną diagnozą potrzeb uczniów. Wówczas będzie można efektywnie spożytkować czas spędzony w świetlicy szkolnej. Rozważyć należy czy wszystkie dzieci (szczególnie te dowożone) powinny być zapisane do dzienników zajęć świetlicowych. Być może te, które pojawiają się w świetlicy tylko na kilka minut mogłyby znaleźć się w stosownym rejestrze dzieci. Zmiany uwzględniające powyższe zagadnienia zamierzamy przeprowadzić od drugiego semestru roku szkolnego 2016/2017.

(dowód: akta kontroli str. 133-140; 317-321)

Przewodniczący Rady Rodziców Szkoły oświadczył, że Rada jest zadowolona z funkcjonowania świetlicy, a także, że nie było żadnych negatywnych sygnałów od rodziców i dzieci, a uczniowie pozytywnie oceniali opiekę oraz wyposażenie.

(dowód: akta kontroli str. 157-158)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Dokumentacja zajęć świetlicowych – dzienniki w formie elektronicznej nie zawierały planu pracy świetlicy na dany rok szkolny oraz nie odnotowywano obecności uczniów na poszczególnych godzinach zajęć. Stanowiło to naruszenie § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji¹³.

(dowód: akta kontroli str. 293-311)

Dyrektor Szkoły potwierdził występowanie stwierdzonych w toku kontroli nieprawidłowości. W trakcie kontroli NIK zmieniono sposób prowadzenia elektronicznych dzienników zajęć świetlicowych w ten sposób, że wprowadzono do nich plany pracy świetlicy oraz wprowadzono szczegółową ewidencję obecności uczniów na poszczególnych godzinach zajęć świetlicowych.

(dowód: akta kontroli str. 317-321, 563-592)

**Ocena
częstkowa**

Szkoła diagnozowała potrzeby edukacyjne i rozwojowe oraz zainteresowania uczniów, ale na tej podstawie nie utworzyła grup wychowawczych. Prowadzono zajęcia świetlicowe uwzględniające potrzeby edukacyjne, rozwojowe oraz zainteresowania uczniów, skierowane do wszystkich uczniów obecnych na danych zajęciach. Przy planowaniu zajęć świetlicowych nie uwzględniono zróżnicowania wiekowego uczniów.

W Szkole przestrzegano zasady, aby pod opieką jednego nauczyciela przebywało nie więcej niż 25 uczniów.

¹² Dz. U. z 2016 r. poz. 1943, ze zm.

¹³ Dz. U. z 2014 r. poz. 1170, ze zm.

3. Sprawowanie nadzoru nad funkcjonowaniem świetlic szkolnych

Opis stanu faktycznego

3.1. W opracowanych przez Dyrektora Szkoły planach nadzoru pedagogicznego na lata 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017 uwzględniano funkcjonowanie świetlic szkolnych. Plany te zakładały kontrolę pracy świetlicy poprzez analizę dokumentacji (planów pracy świetlicy, dzienników, harmonogramów pracy, odnotowywania obecności uczniów na zajęciach) oraz obserwację zajęć. Odpowiedzialnymi za działania w tym zakresie byli Dyrektor i Wicedyrektorzy Szkoły. Termin określono na miesiące wrzesień, styczeń i czerwiec.

W badanym okresie przeprowadzono pięć obserwacji zajęć świetlicowych. Protokoły z tych czynności nie zawierały uwag i zaleceń¹⁴.

(dowód: akta kontroli str. 249-292; 482-493)

Ewaluacje wewnętrzne z roku szkolnego 2014/2015 i 2015/2016 nie obejmowały zagadnień związanych z funkcjonowaniem świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 25)

Dyrektor wyjaśnił, że ewaluacja wewnętrzna wynika bezpośrednio z priorytetów przyjętych na dany rok szkolny. Staramy się ewaluacją objąć w pierwszej kolejności obszary objęte priorytetami ministra i kuratora oświaty.

(dowód: akta kontroli str. 593-595)

3.2. Gmina Koronowo nie sprawdzała warunków prowadzenia zajęć świetlicowych, wyposażenie świetlicy, zapewnienia środków finansowych na jej działalność.

(dowód: akta kontroli str. 159-163)

3.3. Kujawski-Pomorski Kurator Oświaty w Bydgoszczy nie kontrolował funkcjonowania świetlicy szkolnej¹⁵.

Raport z ewaluacji problemowej: Efekty K-PKO (badania z 26 kwietnia i 17 czerwca 2013 r.) nie obejmował zagadnień związanych z funkcjonowaniem świetlicy szkolnej.

(dowód: akta kontroli str. 25; 159-163)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

**Ocena
częstkowa**

Dyrektor prawidłowo prowadził nadzór pedagogiczny funkcjonowania świetlicy szkolnej w szczególności poprzez kontrolę prawidłowości prowadzenia dokumentacji oraz obserwację zajęć świetlicowych.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹⁶ wnosi o:

1. Zapewnienie przestrzegania obowiązku dotyczącego pisemnego zgłoszenia w przypadku korzystania dzieci ze świetlicy szkolnej.
2. Ujmowanie wydatków rzeczowych na funkcjonowanie świetlicy w odpowiednim rozdziale klasyfikacji budżetowej.

¹⁴ 18 listopada 2014 r.; 3 grudnia 2014 r.; 26, 31 listopada 2015 r.; 2 czerwca 2016 r.

¹⁵ Poza kontrolą przeprowadzoną na zlecenie NIK, wymienioną w pkt 2.2. niniejszego wystąpienia.

¹⁶ Dz. U. z 2015 r. poz. 1096, ze zm. (dalej „ustawa o NIK”)

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania
uwag i wykonania
wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia stycznia 2017 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler
Karol Gromotka
główny specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis